

Tisková zpráva
Lucemburk 9. listopadu 2022

Podpora EU pro uhelné regiony nebyla velkým přínosem pro klimatickou transformaci

Finanční podpora EU poskytovaná uhelným regionům měla na tvorbu pracovních míst a transformaci energetiky jen omezený dopad, uvádí se v dnes zveřejněné zprávě Evropského účetního dvora. Navzdory celkovému pokroku zůstává uhlí v některých zemích EU významným zdrojem emisí skleníkových plynů. Auditoři proto vyzývají k tomu, aby se nový Fond pro spravedlivou transformaci využíval účinně a efektivně ke zmírňování socioekonomického dopadu na uhelné regiony, který je způsoben přechodem EU ke klimatické neutralitě.

Evropský uhelný průmysl v uplynulých desetiletích neustále slábl. Na podporu socioekonomické a energetické transformace uhelných regionů byly k dispozici prostředky EU určené na politiku soudržnosti: na období 2014–2020 byla sedmi kontrolovaným uhelným regionům poskytnuta částka přibližně 12,5 miliardy EUR. Přestože se těžba výrazně snížila, spalování uhlí bylo v roce 2019 odpovědné za 15 % skleníkových plynů v EU. V nedávné Zelené dohodě pro Evropu bylo postupné ukončení využívání uhlí označeno za zásadní pro splnění klimatických cílů do roku 2030 a dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Fond pro spravedlivou transformaci vytvořený v červnu 2021 nabízí regionům a odvětvím nejvíce zasaženým přechodem na klimaticky neutrální ekonomiku 19,3 miliardy EUR na období 2021–2027.

„Fond pro spravedlivou transformaci, který je klíčovou složkou Zelené dohody pro Evropu, poskytuje uhelným regionům významné dodatečné zdroje,“ uvedl člen EÚD odpovědný za zprávu Nikolaos Milionis. „Evropská komise by měla dohlédnout na to, aby finanční prostředky EU podporovaly odklon od uhlí s jasně stanoveným směřováním, a současně by měla zohlednit napětí na energetickém trhu vyvolané ruskou invazí na Ukrajinu.“

Snížení těžby uhlí nevyhnutelně vedlo k poklesu počtu zaměstnanců v tomto odvětví. V některých regionech, například Lužici (Německo) a Slezsku (Polsko), se snížení počtu pracovníků dosáhlo přirozenou fluktuací zaměstnanců a odchody do důchodu, zatímco v jiných, například Moravskoslezském kraji (Česká republika), musely těžební společnosti pracovníky propouštět. Propuštění pracovníci v uhelném průmyslu měli k dispozici odbornou přípravu financovanou EU, avšak kvůli nedostatku údajů o jejich účasti nebyli auditoři schopni stanovit, zda jim to pomohlo najít nové zaměstnání. Nepozorovali ani významný dopad na kapacitu výroby energie

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy Evropského účetního dvora. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

z obnovitelných zdrojů ve zkoumaných regionech. Také investice do úspor energie financované EU měly jen nevelký dopad nebo nebylo možné je vyčíslit.

Před tím, než Evropská komise navrhla, aby se Fond pro spravedlivou transformaci zaměřil na nejpostiženější regiony a odvětví, řádně neanalyzovala výsledky předchozího financování z EU v těchto regionech ani jejich zbývající potřeby. Auditoři zejména upozorňují na riziko, že financování by mohlo být vynaloženo, aniž transformace proběhne. Toto riziko ještě posiluje omezený časový rámec programu, neboť většina prostředků bude muset být přidělena na závazky do konce roku 2023 a čerpána do konce roku 2026. Odklon od uhlí může pozdržet také ruská invaze na Ukrajinu v roce 2022 a její dopady na trh s energií.

Auditoři rovněž zjistili, že v některých zemích EU bylo domácí uhlí nahrazeno dovozem nebo jinými fosilními palivy. Například Německo a Polsko v posledních 15 letech dovoz uhlí výrazně zvýšily. Uhlí tak zejména v Polsku, České republice, Bulharsku, Německu, Slovinsku a Rumunsku zůstává významným zdrojem emisí skleníkových plynů. Auditoři také zjistili, že se nedostatečná pozornost věnovala emisím metanu z uzavřených nebo opuštěných uhelných dolů.

Základní informace

Tento audit pomáhá osvětlit úlohu fondů EU v socioekonomické a energetické transformaci regionů, jejichž uhelný průmysl je v útlumu. Socioekonomickou a energetickou transformací regionu se označuje změna zaměření hospodářství, jejímž cílem je nahradit pracovní místa zaniklá v důsledku postupného útlumu využívání uhlí, dosáhnout úspor energie a přejít k energetickým zdrojům, které jsou slučitelné s cíli EU v oblasti klimatu.

Zvláštní zpráva 22/2022 „Podpora EU určená pro uhelné regiony – její zaměření na socioekonomickou a energetickou transformaci je jen omezené“ je k dispozici na internetové stránce EÚD (eca.europa.eu).

Kontakt pro tisk

Tiskové oddělení EÚD: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547